

ROZPRAWY MUZEUM
NARODOWEGO W KRAKOWIE
SERIA NOWA

PAPERS OF THE NATIONAL
MUSEUM IN KRAKOW
NEW SERIES

ROZPRAWY

PAPERS OF THE
NATIONAL
MUSEUM IN
KRAKOW

NEW SERIES
VOLUME VI
KRAKOW 2013

ROZPRAWY
MUZEUM
NARODOWEGO
W KRAKOWIE

SERIA NOWA
TOM VI
KRAKÓW 2013

Komitet Redakcyjny „Rozpraw Muzeum Narodowego w Krakowie. Seria Nowa”
Editorial Committee of the “Papers of the Nation Museum in Krakow. New Series”

Zofia Gołubiew, Maria Hussakowska, Krzysztof Stopka, Wojciech Suchocki, Joachim Śliwa,
Marek Świca, Jacek Tylicki, Marek Walczak, Antoni Zięba

Redakcja „Rozpraw Muzeum Narodowego w Krakowie. Seria Nowa”
Editing of the “Papers of the National Museum in Krakow. New Series”

Redaktor naczelny / Editor-In-Chief: Katarzyna Płonka-Bałus

Zastępca redaktora naczelnego / Vice-Editor-In-Chief: Wojciech Marcinkowski

Recenzenci / Reviewed by: Wojciech Bałus, Andrzej Betlej, Hubert Bilewicz, Jan Doktor, Dobrosława Horzela,
Grażyna Jurkowlaniec, Irena Kossowska, Piotr Krasny, Lechosław Lameński, Janusz A. Ostrowski, Maria Poprzęcka,
Wojciech Walanus, Paweł Banaś, Anna Sieradzka, Radosław Okulicz-Kozaryn, Michał Woźniak

Redaktor prowadzący / Leading Editor: Krystyna Stefaniak

Redakcja / Editing: Alina Doboszevska

Korekta / Proofreading: Marta Kołpanowicz

Tłumaczenia / Translations: Marta Herudzińska

Korekta w jęz. angielskim / English Proofreading: XXX

Opracowanie graficzne / Graphic Design: Zofia Łucka

Fotografie / Photographs: Jacek Świdorski

(Pracownia Fotograficzna MNK / Photographic Studio of the National Museum in Krakow)

Korekta graficzna fotografii / Graphical Correction of Photographs: Katarzyna Wojdyła

(Pracownia Fotograficzna MNK / Photographic Studio of the National Museum in Krakow)

Wyłączną odpowiedzialność za przestrzeganie praw autorskich dotyczących materiału ilustracyjnego
ponoszą autorzy tekstów.

Authors of the texts bear the sole responsibility for observing the copyright of the illustrations.

ISSN 1508–4302

© Muzeum Narodowe w Krakowie 2013

Druk / Printed by: Drukarnia Pasaż

Na okładce: Ołtarz z Biecza, 1617, wł. Muzeum Narodowe w Krakowie

On the cover: Altar of Biecz, 1617, property of the National Museum in Krakow

Spis treści / Contents

Od Redakcji	7
Editor's Note	8
ARTYKUŁY / ARTICLES	
Magdalena Laskowska Eglomizowany ołtarz z kościoła farnego w Bieczu w zbiorach MNK	11
Piotr Oszczanowski Ołtarz z Biecza – eksportowy wyrób śląskiego rzemiosła artystycznego doby manieryzmu: komunikat	XX
Anna Pusoska Konservacja ołtarza z Biecza w latach 2007–2011	XX

Dagmar Preising Eine unbekannte Heiligenfigur aus Utrecht in Nationalmuseum in Krakau	XX
Tomasz Zaucha Siedemnastowieczny obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z miejscowości Rajskie w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie	XX
Dagmara Budzioch, Maciej Tomal The Manuscript of the „Moreh Menuchim” from the collection of the National Museum in Krakow	XX
Dorota Gorzelany Zabytki rzymskie źródłem inspiracji malarskiej w <i>Pochodniach Nerona</i> Henryka Siemiradzkiego	XX
Janina Wilkosz Nieznany projekt Jana Matejki dekoracji sali radnej magistratu. Przyczynek do ikonografii Pałacu Wielopolskich w Krakowie	XX
Monika Paś Pamiątka botanicznej pasji Elizy Orzeszkowej w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie	XX
Bożena Kostuch Architektoniczne dekoracje drukowane na polskich fajansach z kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie	XX
Joanna Regina Kowalska Moda dziecięca czy ubrania dla dzieci? Charakterystyka ubiorów dziecięcych w okresie dwudziestolecia międzywojennego	XX

PRACE KONSERWATORSKIE

Dominika Sarkowicz, Anna Klisińska-Kopacz, Marzena Sieklucka

Badania *Portretu kobiety* na palecie Henryka Siemiradzkiego ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie

XX

Marzena Sieklucka

Konserwacja obrazów Józefa Grassiego przedstawiających portrety Ogińskich

XX

Regina Klincewicz-Krupińska

Japońskie maski teatru nō ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie – konserwacja jako dialog międzykulturowy

XX

Z HISTORII MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE

Elżbieta Zygiel

Historia pracowni konserwacji w Sukiennicach

XX

RECENZJE

Mateusz Grzęda

Wystawa: Europa Jagiellonica 1386–1572. Sztuka i kultura w Europie środkowej za panowania Jagiellonów – z polskiej perspektywy

XX

Od Redakcji

Tom VI nowej serii „Rozpraw Muzeum Narodowego w Krakowie”, który mamy przyjemność oddać w ręce Czytelników, nie jest numerem monograficznym. Problematyka publikowanych w nim artykułów i wyników prac konserwatorskich dotyczy sztuki różnych epok (od średniowiecza aż po wiek XX) i narodów (judaika, sztuka japońska), obejmując różnorodne obszary działalności artystycznej: rzeźbę, malarstwo (olejne i na desce), grafikę, rzemiosło artystyczne, a nawet – modę.

W równym stopniu rekomendując wszystkie publikowane teksty, pragniemy zwrócić uwagę Państwa na trzy z nich, znajdujące się na samym początku tomu. Dotyczą one wczesnobarokowego (1617) przenośnego ołtarza, notowanego w roku 1767 w kościele parafialnym w Bieczu, a w 1913 roku zakupionego do zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie. Ołtarz ten, wykonany z 232 płytek szklanych, ozdobionych na zimno pod szkłem sposobami malarskimi i pozłotniczymi: amelierowaniem i eglomizacją, z racji swych znacznych rozmiarów i rzadko stosowanej techniki stanowi cenne *unicum* w skali europejskiej. Stan zachowania jego konstrukcji i dekoracji, niepokojący pomimo restauracji wykonanej w latach 1936–1938, skłonił do podjęcia prac konserwatorskich, które przeprowadzono w okresie od 13 grudnia 2007 do 20 września 2011 roku w pracowniach Muzeum Narodowego w Krakowie. 16 maja 2013 roku rozpoczął się (trwający do 18 maja 2014) pokaz konserwatorski w Galerii Rzemiosła Artystycznego MNK zatytułowany „Ołtarz z Biecza – skarb uratowany”; wówczas też odbyło się seminarium poświęcone jego historii i konserwacji.

Owoce tych działań są trzy publikacje rozpoczynające aktualny tom „Rozpraw”, przypominające o ważnym dokonaniu pracowni konserwatorskiej Muzeum w osobie Anny Pusoskiej (*Konserwacja ołtarzyka z Biecza w latach 2007–2011*) oraz – dzięki artykułom Magdaleny Laskowskiej (*Eglomizowany ołtarz z kościoła farnego w Bieczu z zbiorach MNK*) i Piotra Oszczanowskiego (*Ołtarz z Biecza – eksportowy wyrób śląskiego rzemiosła artystycznego doby manieryzmu*) – wprowadzające „uratowany skarb” w obieg naukowy, polecając go uwadze Państwa.

Editor's Note

The sixth volume of the new series of the “Papers of the National Museum in Krakow,” which I have the pleasure of presenting to you, is not monographic. The issues addressed in the papers published in the book and the results of conservation treatments described here concern the art of different times (from the Middle Ages up until the 20th century) and different nations (Judaica, Japanese art), encompassing various branches of the visual arts: sculpture, painting (oil and panel), graphic arts, handicrafts and even fashion.

Recommending all the texts published here to the same degree, we would like to draw your attention to three of them, to be found at the beginning of the volume. They are concerned with an early Baroque portable altarpiece (1617), mentioned in the records of the parish church in Biecz in 1767 and purchased for the collection of the National Museum in Krakow in 1913. Due to its large size and rare technique, this altarpiece, consisting of 232 glass panels, cold decorated on the back of glass with painting and post-gliding techniques: *amelieren* and *verre églomisé*, is unique on a European scale. Because of the condition of the framework and ornamentation, alarming despite the restoration the altarpiece had undergone in 1936–1938, it needed conservation, which was carried out from 13 December 2007 to 20 September 2011 in the studios of the National Museum in Krakow. A special presentation of the restored work, entitled the “Altarpiece from Biecz – a Rescued Treasure” (lasting from 16 May 2013 to 18 May 2014), was held in the Gallery of Decorative Arts of the National Museum in Krakow. The Museum also organised a seminar devoted to its history and conservation.

The result of this work are three papers published at the beginning of this volume of the “Papers,” which commemorate this important achievement of the Museum’s conservation studio and the conservator Anna Pusoska (Conservation of the Altarpiece from Biecz in 2007–2011) and – thanks to the texts by Magdalena Laskowska (*Églomisé Altarpiece from the Parish Church in Biecz in the Collection of the National Museum in Krakow*) and Piotr Oszczanowski (*Altarpiece from Biecz – An Export Product of the Silesian Handicraft of the Mannerist Period*) – bring this “rescued treasure” into the scholarly and research circulation, hoping to draw your attention to it.